

Oud Hof van Bellegem

Leuzestraat 60, 8510 Kortrijk-Bellegem

Kaart 1/10.000 nr. 17, Popp-kaart B/703,

Gewestplan, landschappelijk waardevol agrarisch gebied, grenzend aan woonpark

Eigenaar grond en gebouwen:

Baron de Crombrugge (Gistel-sesteenweg 24, Varsenare)

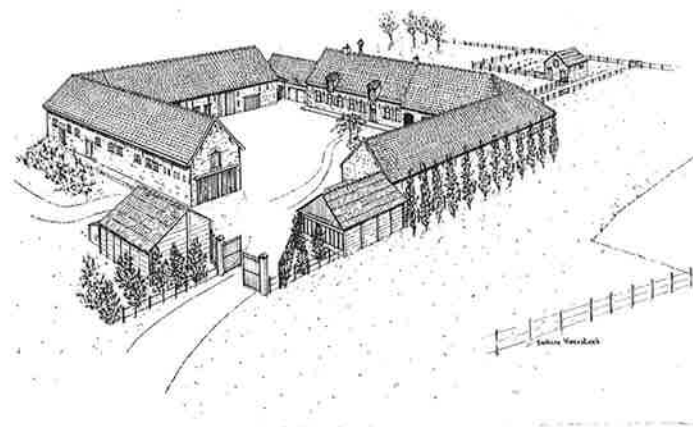
Bekende uitbaters:

Verdiere (- 1697), Gabriël Planckaert (1697 - 1750), Guillaume Planckaert (1750 - 1795), Guillaume Planckaert (1795 - 1815), Frans Planckaert (1815 - 1871), Louis Planckaert (1871 - 1890 ?), August Planckaert (1890 ? - 1920 ?), Achiel Germonprez (1920 ? - 1930), Ernest Samain (1930 - 1954), Norbert Duhem (1954 - 1985), Mark Detavernier (1985 -)

Historische naam:

Het Bellegemse landboek noemt de hoeve expliciet als 'het oude hof van Belleghem'. De boerderij wordt echter reeds van in de 14de eeuw in tekstdocumenten vermeld bij naam.

Oudste vermelding: 1365, Rekenkamer nr. 1059, f° 150v-151, A.R.A.

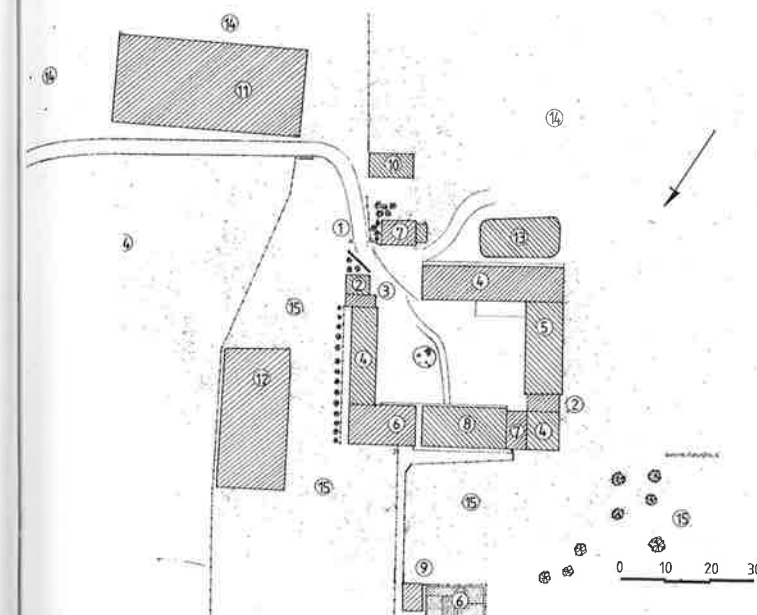

Aanvullende gegevens:

De heerlijkheid het Hof van Bellegem had een foncier van 22 bunder (± 31 ha) en omvatte wel 14 achterlenen. Het foncier, te vereenzelvigen met de hier behandelde hoeve, bestond uit een onbehuide 'motte' en een behuise neerhof.

In 1365, evenals in 1382, behoorde het Oud Hof van Bellegem toe aan juffrouw Rongs. Volgens een denombrement van 1430 was Katharina van Auterive eigenares. Het pachtcontract van 1439 verbond Simoen Notebaert voor de periode van 9 jaar als pachter aan Jan Slyp. Zijn dochter Willemina Slyp huwde Nicolaas Pagant. Nicolaas was poorter en inwoner van Brugge. Vermoedelijk bewoonde hij dus niet zelf de hoeve. Eind 15de eeuw kwam de hoeve in handen van de familie (van der) Barre. De manier waarop dit gebeurde is onbekend. Willemina (van der) Barre huwde Jacop van Houplines. Bijgevolg trad in 1555 voormelde Jacop op als eigenaar en verpachtte hij de hoeve aan Jan de Craene. Intussen bedroeg de bedrijfsoppervlakte reeds 42 bunder of ± 60 ha.

De hoeve werd voor het eerst op kaart vernoemd in 1626 als 'lant van Oudt Hof van Belleghem'. De hoeve zelf behoorde tot het niet gekarteerde deel. Een gelijkaardige vermelding is in het landboek van Walle (1650) te vinden. Tot omstreeks 1697 bewoonde de familie Verdiere de hoeve. Hun dochter huwde Gabriël Planckaert. Gabriël was een zoon van Joos Planckaert, uitbater op het Hof van Mortagne (nr. 50), Kwabrugstraat 100, en kwam zich hier na zijn huwelijk vestigen. De Planckaerts zullen tot omstreeks 1920 de hoeve bewonen. In 1750 volgde Guillaume zijn vader Gabriël op. Het Bellegemse landboek

van 1767 geeft ons de eerste planmatige voorstelling van de toen nog volledig omwalde hoeve. Guillaume Planckaert was toen nog steeds pachter van Desiderius Xaverius de Kerckhove, baron van Exarde, Heere van Etichove, Olsene, van 't Oude hof van Belleghem, d'Oubers etc. tot Gendt. Alleen al de titels geven ons een idee over de belangrijkheid van de eigenaar. In 1795 werd Guillaume Planckaert junior uitbater, in 1815 door zijn zoon Frans opgevolgd. Volgens het kadaster van 1830 behoorde het goed toe aan Kervijn Constant te Gent. Na zijn overlijden, traden omstreeks 1850 zijn kinderen op als de eigenaars. Het bezit van de familie Kervijn omvatte enkel te Bellegem reeds ± 72 ha. Louis Planckaert werd vanaf 1871 de bewoner. Volgens Slosse was in 1895 de zoon August Planckaert uitbater. De weduwe mevrouw de Thibault de Boesinghe Delva was toen eigenares. Haar overleden man liet de kapel bouwen aan het begin van de hoevedreef. Dit gebeurde ter nagedachtenis van de gerechtsactiviteiten die er vroeger plaatsvonden. Uit gesprekken bleek dat de Planckaerts een belangrijke schaapsstal hadden. Tijdens de Eerste Wereldoorlog werd een zoon van August door 'blauwers' of smokkelaars gedood. August Planckaert was de laatste vertegenwoordiger die de familietraditie in ere hield. Achiel Germonprez werd de nieuwe uitbater. Hij bewoonde het Oud Hof van Bellegem zeer kort en werd in 1930 door Ernest Samain opgevolgd. Ernest werd geboren op het Clijthof (nr. 29), Klijthofstraat 3 en vestigde zich hier na zijn huwelijk. Toen de Engelsen in de Tweede Wereldoorlog moesten terugtrekken voor de Duitsers, namen ze het vee met zich mee. Het jongvee, een 10-tal dieren, die achterbleven, werd afgemaakt en in

Gebouwen:

gesloten vierkantshoeve met open ingang. Oudste gegevens: 18de eeuw. Woonhuis (1930, toen van stro- naar pannendak overgeschakeld en praktisch volledig vernieuwd), Stallingen (18de eeuw, met houten pinnen getapt gebinte, schaapsstal: bestond tot rond de eeuwwisseling), Schuur (19de eeuw, deel in 1930 omgebouwd tot koestal), Wagenhuis (kort voor de Tweede Wereldoorlog), Hangar (1974), Ovenbuur (tot 1955 in werking), Poortgebouw (reeds tegen 1954 afgebroken), Kapel (nis in achtergevel woonhuis, losstaande kapel links van begin dreef), Hangar (1988) + tweede hangar (veestal - 1990)

Totale oppervlakte:

1980: 34 ha 72 a - 1985: 36 ha 32 a (Weiland: 9 ha, Akkerland: 27 ha 32 a) - 1992: 80 ha

Voornaamste specialiteiten:

runderen, suikerbieten, tarwe, aardappelen, knolselder en spruiten

ARCHIEF

R.A.K. : - O.S.A.K., Acten en Contracten, register 1438-1441, f° 103, reg. 1554-1555, f° 164

- Aanwinsten V nr. 218, Landboek van de heerlijkheid van Walle, 1650, L. de Bersacques

- Gemeentearchief Bellegem 1 en 2, Landboek Bellegem, 1767, P.F.

Holvoet, nr. 8/1111

- Popp-kaart en legger nr. 3907, Bellegem, ± 1850

R.A.G. : Fonds Pottelsberghe nr. 282, Kaart van de heerlijkheid van Buyc-kinghe, 1626

A.R.A. : Rekenkamer nr. 1059, 1365, f° 150v-151

S.B.K. : Fonds Slosse, Monografie 7, 1895, Slosse

Kadaster Brugge : 1830, Bellegem, kadasternr. B/703

LITERATUUR

P. Bonquet : - 1981, Heerlijkheid en leen in de roede van de dertien parochies (Kasselrij Kortrijk, XIIIde - XVde eeuw), Leuven : Katholieke Universiteit - onuitgegeven licentiaatsverhandeling, 363 blz.

- 1982, Heerlijkheid en leen in Bellegem (XIIIde - XVde eeuw), in de Leiegouw nr. 3-4, blz. 269-306

E. Depaepe, 1976, Ons Bellegem, Bellegem, 196 blz., blz. 88-89

J. Lagast, 1978, Bellegem, in De Leiegouw, nr. 3-4, blz. 315-322

L. Slosse, 1899, Bellegem, in Rond Kortrijk, Deel 1, Rousselare : De Meester, 503 blz., blz. 47-48

Ph. Despriet, Twintig Zuid-West-Vlaamse Hoeven, 1986, blz. 24-32

G. van Betsbrugge, Kapel en Kruis in Bellegem, Bellegem 1991, blz. 30-31

G. van Betsbrugge, De bossen van Bellegem - Een milieu-historische verkenning, Bellegem 1989

Oud hof van Bellegem, kapel aan begin hoevedreef. Dateert van voor 1895. Gebouwd door de eigenaars van de hoeve, Thibault de Boesinghe Delva.

Oud Hof van Bellegem in 1771-1777. R.A.K., Cabinetskaart der Oostenrijkse Lage Landen, 1771-1777, Ferraris.

de boomgaard begraven. De schoonzoon, Norbert Duhem, werd in 1954 de bedrijfsopvolger en ging in 1985 op rust. Norbert Duhem liet in 1957 de nog bestaande omwalling volledig opvullen.

Het Oud Hof van Bellegem heeft sedert 1985 nieuwe, jonge uitbaters. Mark Detavernier plant voor de toekomst een specialisatie in mestvee. Hiermee gepaard gaande, zou de oppervlakte weiland terugvallen tot ± 2 ha. Ook de gunstige gewestplanligging en ruime oppervlakte spelen positief in op de verdere ontwikkeling van dit landbouwbedrijf. In 1992 werd de hoeve uitgebreid met 40 ha van een hoeve uit het nabijgelegen Kooigem.

Historische schets van wal en gebouwen van het Oud Hof van Bellegem.

Reeds van in 1767 wordt de hoeve volledig omweld voorgesteld. Volgens oudere bronnen, daterend van de 14de eeuw, was een motte met neer- en opperhof aanwezig. Het opperhof was onbebouwd zoals in de meeste gevallen. De hoeve zelf bevond zich op het neerhof. Hiervan zijn echter geen restanten meer merkbaar. De omwalling bleef tot 1957 behouden. De toenmalige uitbater, Norbert Duhem, wenste een volledige demping om praktische redenen. Het Bellegemse landboek (1767) stelt het Oud Hof van Bellegem voor met een open vierkantsstructuur. Een afzonderlijk gebouw stond aan de wal. Zeer waarschijnlijk gaat het om een soort poortgebouw met ophaalbrug. De hoeve beschikte tevens over een schaapsstal. Vooral de Planckaerts stonden te Bellegem bekend als schaapkwakers. Het gebouw bleef tot de laatste eeuwwisseling dienst doen om dan afgebroken te worden. In 1830 waren reeds 2 hoekpunten van de open

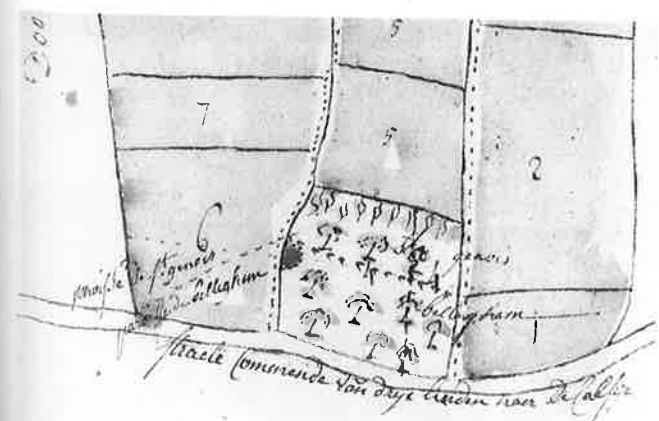

Oud Hof van Bellegem, woonhuis (1930) en stallen (18de eeuw).

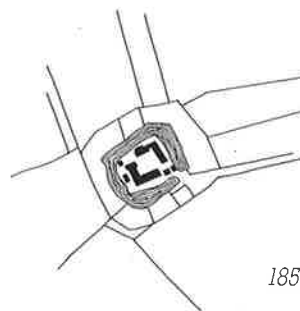
vierkantsvorm toegebouwd om tegen 1850 de gesloten vierkantsvorm te vertonen. Momenteel is opnieuw één open ingang aanwezig. Het poortgebouw werd in 1954 afgebroken. De overbouwing verhinderde immers het binnenrijden van moderne machines op het erf. Eén der oudste gebouwen is de stal met het nog aanwezige getapt gebinte. De schuur werd wat uiterlijk betreft, niet aangetast door verbouwingen. De dakbedekking bestaat uit de originele oude ronde pannen. In 1930 werd het interieur aangepast om als koestal dienst te doen. Hetzelfde jaar werd het woonhuis praktisch integraal vernieuwd. De renovatie omvatte onder andere een vervanging van het strodak door pannen. Het karakteristieke klokje siert momenteel nog steeds het dak.

Het Oud Hof van Bellegem is een fraai bewaard voorbeeld van een historisch zeer belangrijke hoeve.

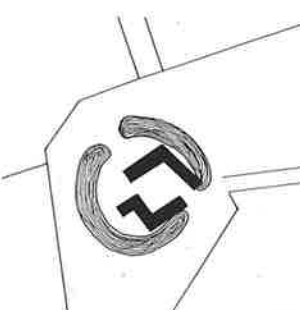
Oud Hof van Bellegem, algemeen zicht.

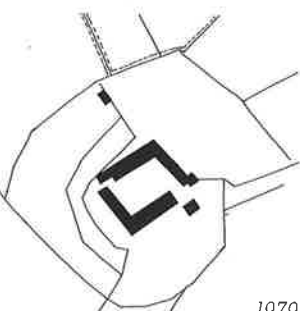
1767

1850

1918

1979